

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)

της 13ης Ιανουαρίου 2022*

«Προδικαστική παραπομπή – Τομέας του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων – Ποσοτώσεις – Συμπληρωματική εισφορά – Κανονισμός (ΕΚ) 1788/2003 – Παραδόσεις που υπερβαίνουν τη διαθέσιμη ποσότητα αναφοράς του παραγωγού – Είσπραξη του μεριδίου επί της συμπληρωματικής εισφοράς από τον αγοραστή – Επιστροφή του υπερβάλλοντος ποσού εισφοράς – Κανονισμός (ΕΚ) 595/2004 – Άρθρο 16 – Κριτήρια κατανομής του υπερβάλλοντος ποσού εισφοράς»

Στην υπόθεση C-377/19,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Consiglio di Stato (Συμβούλιο της Επικρατείας, Ιταλία), με απόφαση της 4ης Απριλίου 2019, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 13 Μαΐου 2019, στο πλαίσιο της δίκης

Benedetti Pietro e Angelo Ss,

Capparotto Giampaolo e Lorenzino Ss,

Gonzo Dino Ss,

Mantovani Giuseppe e Giorgio Ss,

Azienda agricola Padovani Luigi,

Azienda agricola La Pila di Mastrotto Piergiorgio e C. Ss,

Azienda agricola Mastrotto Giuseppe,

Soc. agr. semplice F.Ili Isolan

κατά

Agenzia per le Erogazioni in Agricoltura (AGEA),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τους Α. Arabadjiev, πρόεδρο του πρώτου τμήματος, προεδρεύοντα του δευτέρου τμήματος, Ι. Ziemele (εισηγήτρια), Τ. von Danwitz, Ρ. G. Xueieb και Α. Kumin, δικαστές,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ιταλική.

γενικός εισαγγελέας: M. Bobek

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- οι Benedetti Pietro e Angelo Ss, Capparotto Giampaolo e Lorenzino Ss, Gonzo Dino Ss, Mantovani Giuseppe e Giorgio Ss, Azienda agricola Padovani Luigi, Azienda agricola La Pila di Mastrotto Piergiorgio e C. Ss και Azienda agricola Mastrotto Giuseppe, εκπροσωπούμενες από την M. Aldegheri, avvocata,
- η Soc. agr. semplice F.lli Isolan, εκπροσωπούμενη από τις M. Aldegheri και E. Ermondi, avvocate,
- η Ιταλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την G. Palmieri, επικουρούμενη από τον P. Gentili, avvocato dello Stato,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους D. Bianchi και A. Dawes καθώς και από την F. Moro,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 16 του κανονισμού (ΕΚ) 595/2004 της Επιτροπής, της 30ής Μαρτίου 2004, για τις λεπτομέρειες εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1788/2003 του Συμβουλίου για τη θέσπιση εισφοράς στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων (ΕΕ 2004, L 94, σ. 22).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ των Benedetti Pietro e Angelo Ss, Capparotto Giampaolo e Lorenzino Ss, Gonzo Dino Ss, Mantovani Giuseppe e Giorgio Ss, Azienda agricola Padovani Luigi, Azienda agricola La Pila di Mastrotto Piergiorgio e C. Ss, Azienda agricola Mastrotto Giuseppe και Soc. agr. semplice F.lli Isolan, Ιταλών παραγωγών γάλακτος, και της Agenzia per le Erogazioni in Agricoltura (AGEA) (Υπηρεσίας γεωργικών χορηγήσεων, Ιταλία) σχετικά με τον υπολογισμό της συμπληρωματικής εισφοράς που βάρυνε τους ως άνω παραγωγούς για την περίοδο εμπορίας γάλακτος και γαλακτοκομικών προϊόντων μεταξύ 1ης Απριλίου 2005 και 31ης Μαρτίου 2006 (στο εξής: περίοδος αναφοράς).

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

- 3 Κατά το έτος 1984, λόγω της συνεχιζόμενης έλλειψης ισορροπίας μεταξύ προσφοράς και ζήτησης στον τομέα του γάλακτος, καθιερώθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 856/84 του Συμβουλίου, της 31ης Μαρτίου 1984, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 804/68 περί κοινής οργάνωσης αγοράς στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων (ΕΕ 1984, L 90, σ. 10), καθεστώς συμπληρωματικής εισφοράς στον εν λόγω τομέα, το οποίο είχε ως βάση την αρχή ότι οφειλόταν εισφορά για ποσότητες γάλακτος και/ή ισοδυνάμου γάλακτος που υπερέβαιναν μια καθοριζόμενη ποσότητα αναφοράς. Την ίδια ημέρα εκδόθηκε ο κανονισμός (ΕΟΚ) 857/84 του Συμβουλίου, περί γενικών κανόνων για την εφαρμογή της εισφοράς που αναφέρεται στο άρθρο 5γ του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 804/68 στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων (ΕΕ 1984, L 90, σ. 13).
- 4 Το καθεστώς συμπληρωματικής εισφοράς παρατάθηκε επανειλημμένως, μεταξύ άλλων με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 3950/92 του Συμβουλίου, της 28ης Δεκεμβρίου 1992, για τη θέσπιση συμπληρωματικής εισφοράς στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων (ΕΕ 1992, L 405, σ. 1), και οι λεπτομερείς κανόνες εφαρμογής του προβλέφθηκαν διαδοχικά από τον κανονισμό (ΕΟΚ) 536/93 της Επιτροπής, της 9ης Μαρτίου 1993, περί λεπτομερών κανόνων εφαρμογής της συμπληρωματικής εισφοράς στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων (ΕΕ 1993, L 57, σ. 12), καθώς και από τον κανονισμό (ΕΚ) 1392/2001 της Επιτροπής, της 9ης Ιουλίου 2001, για λεπτομέρειες εφαρμογής του κανονισμού 3950/92 (ΕΕ 2001, L 187, σ. 19).
- 5 Για λόγους, μεταξύ άλλων, απλουστεύσεως και σαφήνειας, ο κανονισμός 3950/92 καταργήθηκε και αντικαταστάθηκε από τον κανονισμό (ΕΚ) 1788/2003 του Συμβουλίου, της 29ης Σεπτεμβρίου 2003, για θέσπιση εισφοράς στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων (ΕΕ 2003, L 270, σ. 123), ο οποίος, με τη σειρά του, καταργήθηκε και αντικαταστάθηκε από τον κανονισμό (ΕΚ) 1234/2007 του Συμβουλίου, της 22ας Οκτωβρίου 2007, για τη θέσπιση κοινής οργάνωσης των γεωργικών αγορών και ειδικών διατάξεων για ορισμένα γεωργικά προϊόντα («Ενιαίος κανονισμός ΚΟΑ») (ΕΕ 2007, L 299, σ. 1), με ισχύ από 1ης Απριλίου 2008.
- 6 Η διαφορά της κύριας δίκης εμπίπτει στο χρονικό πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 1788/2003 καθώς και του κανονισμού 595/2004, ο οποίος κατήργησε τον κανονισμό 1392/2001.

Ο κανονισμός 1392/2001

- 7 Το άρθρο 9 του κανονισμού 1392/2001 είχε ως εξής:

«1. Τα κράτη μέλη προσδιορίζουν, κατά περίπτωση, τις κατηγορίες προτεραιότητας των παραγωγών που αναφέρονται στο άρθρο 2 παράγραφος 4 του κανονισμού [3950/92] συναρτήσει ενός ή περισσότερων από τα ακόλουθα αντικειμενικά κριτήρια που εφαρμόζονται κατά σειρά προτεραιότητας:

- α) επίσημη αναγνώριση εκ μέρους της αρμόδιας αρχής του κράτους μέλους ότι η εισφορά έχει εισπραχθεί αχρεωστήτως, εν όλω ή εν μέρει·

- β) γεωγραφική θέση της εκμετάλλευσης και, κατά πρώτον, ορεινές περιοχές [...].
- γ) μέγιστη πυκνότητα των ζώων στην εκμετάλλευση που χαρακτηρίζει την εκτατικοποίηση της ζωικής παραγωγής·
- δ) ποσό της υπέρβασης της ατομικής ποσότητας αναφοράς·
- ε) ποσότητα αναφοράς την οποία διαθέτει ο παραγωγός.

2. Στην περίπτωση κατά την οποία με την εφαρμογή των εν λόγω κριτηρίων δεν εξαντλείται η διαθέσιμη για ορισμένη περίοδο χρηματοδότηση, θεσπίζονται από το κράτος μέλος άλλα αντικειμενικά κριτήρια μετά από διαβούλευση με την [Ευρωπαϊκή] Επιτροπή.»

Ο κανονισμός 1788/2003

8 Οι αιτιολογικές σκέψεις 5, 12 και 22 του κανονισμού 1788/2003 έχουν ως εξής:

«(5) Η εισφορά πρέπει να καθοριστεί σε αποτρεπτικό επίπεδο και να είναι καταβλητέα από τα κράτη μέλη αμέσως μόλις σημειώνεται υπέρβαση της εθνικής ποσότητας αναφοράς. Στη συνέχεια, το κράτος μέλος θα πρέπει να κατανέμει το ποσό της εισφοράς στους παραγωγούς που συνετέλεσαν στην υπέρβαση αυτή. Οι εν λόγω παραγωγοί πρέπει να οφείλουν στο κράτος μέλος την καταβολή του μεριδίου τους επί της εισφοράς της οφειλόμενης λόγω ακριβώς της υπέρβασης της διαθέσιμης ποσότητάς τους.

[...]

(12) Προκειμένου να διασφαλιστεί η αποτελεσματική λειτουργία του καθεστώτος, το μερίδιο εισφοράς που οφείλεται από τους παραγωγούς θα πρέπει να εισπράττεται από τον αγοραστή, ο οποίος φαίνεται ότι βρίσκεται σε καλύτερη θέση για τη διεξαγωγή των απαιτούμενων συναλλαγών, και να του παρέχονται τα απαιτούμενα μέσα για την είσπραξη του ανωτέρω μεριδίου. Αντιστρόφως, κρίνεται χρήσιμο να προβλεφθεί η διάθεση του εισπραττόμενου ποσού που υπερβαίνει την οφειλόμενη από το κράτος μέλος εισφορά στη χρηματοδότηση εθνικών προγραμμάτων αναδιάρθρωσης ή/και η επιστροφή του στους παραγωγούς ορισμένων κατηγοριών ή εκείνους που βρίσκονται σε έκτακτη κατάσταση. Ωστόσο, αν αποδειχθεί ότι δεν οφείλεται καμία εισφορά από το κράτος μέλος, τυχόν προκαταβολές που έχουν εισπραχθεί επιστρέφονται.

[...]

(22) Κύριος σκοπός της εισφοράς που προβλέπεται από τον παρόντα κανονισμό είναι να ρυθμίσει και να σταθεροποιήσει την αγορά των γαλακτοκομικών προϊόντων. Το προϊόν της εν λόγω εισφοράς θα πρέπει επομένως να διατεθεί για τη χρηματοδότηση των δαπανών στο γαλακτοκομικό τομέα.»

9 Το άρθρο 1, παράγραφοι 1 και 2, του ως άνω κανονισμού, που φέρει τον τίτλο «Πεδίο εφαρμογής», προβλέπει τα εξής:

«1. Θεσπίζεται, για [έντεκα] διαδοχικές περιόδους δώδεκα μηνών [...] αρχής γενομένης από 1ης Απριλίου 2004, εισφορά [...] επί των ποσοτήτων αγελαδινού γάλακτος ή άλλων

γαλακτοκομικών προϊόντων που τίθενται σε εμπορία κατά τη διάρκεια της υπόψη δωδεκάμηνης περιόδου και οι οποίες υπερβαίνουν τις εθνικές ποσότητες που καθορίζονται στο παράρτημα Ι.

2. Οι ποσότητες αυτές κατανέμονται μεταξύ των παραγωγών σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 6, με διάκριση των παραδόσεων από τις απευθείας πωλήσεις, όπως αυτές ορίζονται στο άρθρο 5. Η υπέρβαση της εθνικής ποσότητας αναφοράς και η συνακόλουθη εισφορά καθορίζονται σε εθνικό επίπεδο σε κάθε κράτος μέλος, σύμφωνα με το κεφάλαιο 3 και ξεχωριστά για τις παραδόσεις και για τις απευθείας πωλήσεις.»

- 10 Το άρθρο 4 του εν λόγω κανονισμού, που φέρει τον τίτλο «Μερίδιο των παραγωγών στην οφειλόμενη εισφορά», έχει ως εξής:

«Η εισφορά κατανέμεται καθ' ολοκληρίαν, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 10 και 12, μεταξύ των παραγωγών που έχουν συμβάλει για κάθε μία από τις υπερβάσεις των εθνικών ποσοτήτων αναφοράς που αναφέρονται στο άρθρο 1 παράγραφος 2.

Με την επιφύλαξη του άρθρου 10 παράγραφος 3 και του άρθρου 12 παράγραφος 1, οι παραγωγοί οφείλουν προς το κράτος μέλος την καταβολή του μεριδίου τους για την οφειλόμενη εισφορά, το οποίο υπολογίζεται σύμφωνα με το κεφάλαιο 3, ως εκ μόνου του γεγονότος της υπέρβασης της διαθέσιμης ή των διαθέσιμων απ' αυτούς ποσοτήτων αναφοράς.»

- 11 Το άρθρο 5 του ίδιου κανονισμού, που φέρει τον τίτλο «Ορισμοί», ορίζει τα εξής:

«Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, ως:

[...]

θ) “εθνική ποσότητα αναφοράς”: νοείται η ποσότητα αναφοράς που καθορίζεται για κάθε κράτος μέλος στο παράρτημα Ι·

ι) “ατομική ποσότητα αναφοράς”: νοείται η ποσότητα αναφοράς του παραγωγού την 1η Απριλίου κάθε δωδεκάμηνης περιόδου·

ια) “διαθέσιμη ποσότητα αναφοράς”: νοείται η ποσότητα την οποία έχει στη διάθεσή του ο παραγωγός την 31η Μαρτίου της δωδεκάμηνης περιόδου για την οποία έχει υπολογισθεί η εισφορά, λαμβανομένων υπόψη όλων των μεταβιβάσεων, πωλήσεων, μετατροπών και προσωρινών ανακατανομών που προβλέπονται στον παρόντα κανονισμό και έχουν πραγματοποιηθεί στη διάρκεια αυτής της δωδεκάμηνης περιόδου.»

- 12 Το κεφάλαιο 3 του ως άνω κανονισμού, σχετικά με τον υπολογισμό της εισφοράς, περιλαμβάνει τα άρθρα 8 έως 12 του εν λόγω κανονισμού. Το άρθρο 10 του ίδιου κανονισμού, που φέρει τον τίτλο «Εισφορά επί των παραδόσεων», προβλέπει στην παράγραφο 3 τα εξής:

«Το μερίδιο εκάστου παραγωγού στην καταβολή της οφειλόμενης εισφοράς καθορίζεται με απόφαση του κράτους μέλους, έπειτα από ανακατανομή ή μη, κατ' αναλογία προς τις ατομικές ποσότητες αναφοράς εκάστου παραγωγού ή με βάση αντικειμενικά κριτήρια που καθορίζουν τα κράτη μέλη, του αχρησιμοποίητου τμήματος της εθνικής ποσότητας αναφοράς που διατίθεται για τις παραδόσεις:

α) είτε σε εθνικό επίπεδο βάσει της υπέρβασης της διαθέσιμης ποσότητας αναφοράς εκάστου παραγωγού,

β) είτε καταρχάς στο επίπεδο του αγοραστή και στη συνέχεια, ενδεχομένως, σε εθνικό επίπεδο.»

13 Το άρθρο 11 του κανονισμού 1788/2003, που φέρει τον τίτλο «Ρόλος του αγοραστή», έχει ως εξής:

«1. Ο αγοραστής είναι υπεύθυνος για τη συγκέντρωση των οφειλόμενων από τους παραγωγούς μεριδίων στα πλαίσια της εισφοράς και καταβάλλει στον αρμόδιο οργανισμό του κράτους μέλους, πριν από μια ημερομηνία και με τρόπο που [θα] καθορισθεί σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 23 παράγραφος 2, το ποσό των μεριδίων αυτών εισφοράς που παρακρατεί επί της τιμής του γάλακτος που καταβάλλεται στους παραγωγούς οι οποίοι ευθύνονται για την υπέρβαση ή το οποίο εισπράττει με κάθε άλλο ενδεδειγμένο τρόπο.

[...]

3. Όταν, κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς, οι παραδιδόμενες ποσότητες από έναν παραγωγό υπερβαίνουν την ποσότητα αναφοράς που διαθέτει, το κράτος μέλος μπορεί να αποφασίσει να παρακρατήσει ο αγοραστής ως προκαταβολή για το μερίδιο εισφοράς του παραγωγού, βάσει λεπτομερών κανόνων που καθορίζει το κράτος μέλος, ένα μέρος της τιμής του γάλακτος για κάθε παράδοση του υπόψη παραγωγού που υπερβαίνει την ποσότητα αναφοράς την οποία διαθέτει για την παράδοση. [...]

14 Το τιτλοφορούμενο «Καθ' υπέρβαση ή μη καταβληθέντα ποσά» άρθρο 13 του ως άνω κανονισμού, που περιλαμβάνεται στο κεφάλαιο 4 σχετικά με τη διαχείριση της εισφοράς, προβλέπει τα εξής:

«1. Όταν διαπιστωθεί, για τις παραδόσεις ή τις απευθείας πωλήσεις, η οφειλή εισφοράς και ότι το εισπραχθέν από τους παραγωγούς μερίδιο είναι μεγαλύτερο από την εν λόγω εισφορά, το κράτος μέλος μπορεί:

α) να διαθέσει εν μέρει ή εν όλω το καθ' υπέρβαση εισπραχθέν ποσό για τη χρηματοδότηση των μέτρων που αναφέρονται στο άρθρο 18 παράγραφος 1 πρώτο εδάφιο στοιχείο α)· ή/και

β) να το επιστρέψει εν μέρει ή εν όλω στους παραγωγούς που εμπίπτουν στις κατηγορίες προτεραιότητας τις οποίες ορίζει το κράτος μέλος βάσει αντικειμενικών κριτηρίων και εντός των προθεσμιών που καθορίζονται σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 23 παράγραφος 2 ή οι οποίοι αντιμετωπίζουν έκτακτη κατάσταση που απορρέει από εθνικές διατάξεις που δεν έχουν καμία σχέση με το παρόν καθεστώς.

2. Όταν αποδεδειγμένως δεν οφείλεται εισφορά, οι προκαταβολές που έχουν ενδεχομένως εισπραχθεί από τον αγοραστή ή το κράτος μέλος επιστρέφονται το αργότερο κατά τη λήξη της επόμενης δωδεκάμηνης περιόδου.

3. Εάν ο αγοραστής έχει αθετήσει την υποχρέωση να συγκεντρώσει το μερίδιο των παραγωγών στην εισφορά σύμφωνα με το άρθρο 11, το κράτος μέλος μπορεί να εισπράξει τα μη καταβληθέντα ποσά απευθείας από τον παραγωγό, ανεξάρτητα από τις κυρώσεις που μπορεί να επιβάλει στον αγοραστή τον αθετούντα τις υποχρεώσεις του.

4. Σε περίπτωση που η προθεσμία πληρωμής δεν έχει τηρηθεί από τον παραγωγό ή τον αγοραστή, ανάλογα με την περίπτωση, ο τόκος υπερημερίας, που καθορίζεται σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 23 παράγραφος 2, παραμένει στο κράτος μέλος.»

Ο κανονισμός 595/2004

- 15 Ο κανονισμός 595/2004 προβλέπει στην αιτιολογική σκέψη 1 τα εξής:

«Σύμφωνα με τον κανονισμό [1788/2003], το καθεστώς εισφοράς στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων παρατάθηκε για έντεκα διαδοχικές περιόδους δώδεκα μηνών, από την 1η Απριλίου 2004. Πρέπει να προβλεφθούν λεπτομερείς κανόνες για να ληφθούν υπόψη οι νέες διατάξεις του εν λόγω κανονισμού. Οι εν λόγω λεπτομερείς κανόνες πρέπει να περιλαμβάνουν, σε μεγάλο βαθμό, διατάξεις του κανονισμού [1392/2001]. Κατά συνέπεια, πρέπει να καταργηθεί ο κανονισμός [1392/2001].»

- 16 Το άρθρο 13 του ως άνω κανονισμού, που φέρει τον τίτλο «Κοινοποίηση της εισφοράς», ορίζει στην παράγραφο 1 τα εξής:

«Στην περίπτωση παραδόσεων, η αρμόδια αρχή κοινοποιεί ή επιβεβαιώνει στους αγοραστές το ποσό της εισφοράς το οποίο οφείλουν, αφού, σύμφωνα με την απόφαση του κράτους μέλους, αποδώσ[ει] εκ νέου ή όχι, ολικώς ή μερικώς τις μη χρησιμοποιηθείσες ποσότητες αναφοράς είτε απευθείας στους ενδιαφερόμενους παραγωγούς είτε στους αγοραστές για να κατανεμηθούν μεταξύ των ενδιαφερόμενων παραγωγών.»

- 17 Το άρθρο 15 του εν λόγω κανονισμού, που φέρει τον τίτλο «Προθεσμία πληρωμής», προβλέπει στην παράγραφο 1 τα εξής:

«Πριν από την 1η Σεπτεμβρίου κάθε έτους, ο αγοραστής ή σε περίπτωση απευθείας πωλήσεων ο παραγωγός που οφείλει την εισφορά καταβάλλει στην αρμόδια αρχή το οφειλόμενο ποσό σύμφωνα με τους κανόνες που καθορίζονται από το κράτος μέλος.»

- 18 Το άρθρο 16 του κανονισμού 595/2004, που φέρει τον τίτλο «Κριτήρια κατανομής του υπερβάλλοντος ποσού εισφοράς», έχει ως εξής:

«1. Τα κράτη μέλη προσδιορίζουν, κατά περίπτωση, τις κατηγορίες προτεραιότητας των παραγωγών που αναφέρονται στο άρθρο 13 παράγραφος 1 στοιχείο β) του κανονισμού [1788/2003] βάσει ενός ή περισσότερων από τα ακόλουθα αντικειμενικά κριτήρια που εφαρμόζονται κατά σειρά προτεραιότητας:

α) επίσημη αναγνώριση εκ μέρους της αρμόδιας αρχής του κράτους μέλους ότι η εισφορά έχει εισπραχθεί αχρεωστήτως, εν όλω ή εν μέρει·

β) γεωγραφική θέση της εκμετάλλευσης, και κυρίως ορεινές περιοχές [...].·

γ) μέγιστη πυκνότητα των ζώων στην εκμετάλλευση για τους σκοπούς της εκτατικής κτηνοτροφίας·

δ) ποσοστό της υπέρβασης της ατομικής ποσότητας αναφοράς·

ε) ποσότητα αναφοράς του παραγωγού.

2. Στην περίπτωση κατά την οποία η καθ' υπέρβαση εισφορά που αναφέρεται στο άρθρο 13, παράγραφος 1, του κανονισμού [1788/2003], η οποία είναι διαθέσιμη για ορισμένη περίοδο, δεν [εξαντληθεί] μετά την ανακατανομή σύμφωνα με τα κριτήρια που ορίζονται στην παράγραφο 1

του παρόντος άρθρου, το κράτος μέλος θεσπίζει άλλα αντικειμενικά κριτήρια μετά από διαβούλευση με την Επιτροπή.

Η ανακατανομή της καθ' υπέρβαση εισφοράς ολοκληρώνεται εντός δεκαπέντε μηνών μετά το τέλος της σχετικής δωδεκάμηνης περιόδου το αργότερο.»

19 Το άρθρο 17 του ως άνω κανονισμού ορίζει τα εξής:

«Τα κράτη μέλη λαμβάνουν όλα τα μέτρα που είναι αναγκαία για να διασφαλιστεί ότι η εισφορά χρεώνεται ορθά και ότι επιβαρύνει τους παραγωγούς που συνετέλεσαν στην υπέρβαση αυτή.»

Ο κανονισμός (ΕΚ) 1468/2006

20 Ο κανονισμός (ΕΚ) 1468/2006 της Επιτροπής, της 4ης Οκτωβρίου 2006, για τροποποίηση του κανονισμού 595/2004 (ΕΕ 2006, L 274, σ. 6), ο οποίος άρχισε να ισχύει στις 12 Οκτωβρίου 2006, αναφέρει στην αιτιολογική σκέψη 5 τα εξής:

«Σύμφωνα με το άρθρο 16 παράγραφος 1 του κανονισμού [595/2004], τα κράτη μέλη προσδιορίζουν τις κατηγορίες προτεραιότητας παραγωγών για την ανακατανομή του πλεονάσματος της εισφοράς βάσει ενός ή περισσότερων αντικειμενικών κριτηρίων. Η πείρα έχει δείξει ότι απαιτούνται περισσότερη σαφήνεια και μεγαλύτερη ευελιξία για να προσδιορίσουν τα κράτη μέλη τις κατηγορίες προτεραιότητας.»

21 Το άρθρο 16 του κανονισμού 595/2004, όπως τροποποιήθηκε από τον κανονισμό 1468/2006 (στο εξής: κανονισμός 595/2004 όπως έχει τροποποιηθεί), έχει ως εξής:

«1. Τα κράτη μέλη προσδιορίζουν, κατά περίπτωση, τις κατηγορίες προτεραιότητας των παραγωγών που αναφέρονται στο άρθρο 13 παράγραφος 1 στοιχείο β) του κανονισμού [1788/2003] βάσει ενός ή περισσότερων από τα ακόλουθα αντικειμενικά κριτήρια:

α) την επίσημη αναγνώριση εκ μέρους της αρμόδιας αρχής του κράτους μέλους ότι η εισφορά έχει εισπραχθεί αχρεωστήτως, εν όλω ή εν μέρει·

β) τη γεωγραφική θέση της εκμετάλλευσης και κυρίως ορεινές περιοχές [...].·

γ) τη μέγιστη πυκνότητα των ζώων στην εκμετάλλευση για τους σκοπούς της εκτατικής κτηνοτροφίας·

δ) την υπέρβαση της ατομικής ποσότητας αναφοράς κατά ποσοστό μικρότερο του 5 % ή κατά λιγότερο από 15 000 χιλιόγραμμα, λαμβάνοντας υπόψη τη χαμηλότερη από τις δύο αυτές τιμές·

ε) το ύψος της ατομικής ποσότητας αναφοράς είναι χαμηλότερο του 50 % της εθνικής μέσης ατομικής ποσότητας αναφοράς·

στ) άλλα αντικειμενικά κριτήρια τα οποία θέσπισαν τα κράτη μέλη κατόπιν διαβουλεύσεων με την Επιτροπή.

2. Η ανακατανομή της καθ' υπέρβασης εισφοράς ολοκληρώνεται εντός δεκαπέντε μηνών μετά το τέλος της σχετικής δωδεκάμηνης περιόδου το αργότερο.»

Το ιταλικό δίκαιο

Η πράξη νομοθετικού περιεχομένου 49/2003

- 22 Η decreto-legge n. 49 - Riforma della normativa in tema di applicazione del prelievo supplementare nel settore del latte e dei prodotti lattiero-caseari (πράξη νομοθετικού περιεχομένου αριθ. 49, για τη μεταρρύθμιση του νομοθετικού πλαισίου όσον αφορά την εφαρμογή της συμπληρωματικής εισφοράς στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων), της 28ης Μαρτίου 2003 (GURI αριθ. 75 της 31ης Μαρτίου 2003), που κυρώθηκε, κατόπιν τροποποιήσεων, με τον νόμο 119 της 30ής Μαΐου 2003 (GURI αριθ. 124 της 30ής Μαΐου 2003) (στο εξής: πράξη νομοθετικού περιεχομένου 49/2003), προβλέπει στο άρθρο 5, παράγραφοι 1 και 2, τα εξής:

«1. Εντός του μήνα που έπεται του μήνα αναφοράς, οι αγοραστές διαβιβάζουν στις περιφέρειες και στις αυτόνομες επαρχίες που τους έχουν αναγνωρίσει τα δεδομένα που προκύπτουν από την επικαιροποίηση του μηνιαίου μητρώου που τηρείται σύμφωνα με το άρθρο 14, παράγραφος 2, του κανονισμού 1392/2001, ακόμη και σε περίπτωση που δεν τους έχει παραδοθεί γάλα. Οι αγοραστές παρακρατούν τη συμπληρωματική εισφορά, που υπολογίζεται σύμφωνα με το άρθρο 1 του [κανονισμού 3950/92], όπως έχει τροποποιηθεί, για το γάλα που παραδόθηκε καθ' υπέρβαση της ατομικής ποσότητας αναφοράς που είχε χορηγηθεί στους επιμέρους παραγωγούς, λαμβάνοντας υπόψη τις διακυμάνσεις που έλαβαν χώρα κατά τη διάρκεια της οικείας περιόδου. [...]

2. Εντός 30 ημερών από τη λήξη της προθεσμίας της παραγράφου 1, [...] οι αγοραστές καταβάλουν τα παρακρατηθέντα ποσά στον ειδικό τρεχούμενο λογαριασμό που τηρείται στο ταμείο της AGEA και αποστέλλουν στις περιφέρειες και στις αυτόνομες επαρχίες αντίγραφο των αποδείξεων καταβολής ή των εγγυήσεων της παραγράφου 6.»

- 23 Το άρθρο 9 της πράξης νομοθετικού περιεχομένου 49/2003, που φέρει τον τίτλο «Επιστροφή του υπερβάλλοντος ποσού εισφοράς», ορίζει τα εξής:

«1. Κατά τη λήξη κάθε περιόδου, η AGEA:

- a) καταχωρεί λογιστικά τις παραδόσεις γάλακτος που πραγματοποιήθηκαν και τη συνολική εισφορά που καταβλήθηκε από τους αγοραστές σύμφωνα με τις υποχρεώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 5·
- b) προβαίνει στον υπολογισμό της συνολικής εθνικής εισφοράς που οφείλεται στην Ευρωπαϊκή Ένωση για την πλεονασματική παραγωγή που παραδόθηκε
- c) υπολογίζει το ύψος του υπερβάλλοντος ποσού εισφοράς.

[...]

3. Το ποσό που προβλέπεται στην παράγραφο 1, στοιχείο c, μειωμένο κατά την προμήθεια της παραγράφου 2, κατανέμεται μεταξύ των παραγωγών δικαιούχων ποσόστωσης που έχουν καταβάλει την εισφορά, σύμφωνα με τα ακόλουθα κριτήρια και κατά προτεραιότητα:

- a) μεταξύ των παραγωγών για τους οποίους το σύνολο ή μέρος της εισφοράς που τους επιβλήθηκε εισπράχθηκε αχρεωστήτως ή δεν οφείλεται πλέον·

- b) μεταξύ των παραγωγών των οποίων οι εκμεταλλεύσεις ευρίσκονται σε ορεινές περιοχές [...].
- c) μεταξύ των παραγωγών των οποίων οι εκμεταλλεύσεις ευρίσκονται σε μειονεκτικές περιοχές [...].

c bis) μεταξύ των παραγωγών στους οποίους, βάσει απόφασης της αρμόδιας υγειονομικής αρχής, επιβλήθηκε απαγόρευση της μετακίνησης των ζώων σε περιοχές που πλήττονται από εκτεταμένες μολυσματικές ασθένειες, για διάστημα τουλάχιστον ενενήντα ημερών εντός μιας περιόδου εμπορίας, και οι οποίοι, για τον λόγο αυτό, αναγκάστηκαν να παραγάγουν μεγαλύτερη ποσότητα [...].

4. Όταν οι εν λόγω επιστροφές δεν εξαντλούν το διαθέσιμο ποσό που προβλέπεται στην παράγραφο 3, το χρηματικό υπόλοιπο κατανέμεται μεταξύ των παραγωγών δικαιούχων ποσόστωσης που έχουν καταβάλει την εισφορά, εξαιρουμένων εκείνων που έχουν υπερβεί κατά περισσότερο από 100 % την ατομική τους ποσότητα αναφοράς, σύμφωνα με τα ακόλουθα κριτήρια και κατά προτεραιότητα [...].».

Η πράξη νομοθετικού περιεχομένου 157/2004

- 24 Όπως ίσχυε κατά τον κρίσιμο για τη διαφορά της κύριας δίκης χρόνο, η decreto-legge n. 157 – Disposizioni urgenti per l'etichettatura di alcuni prodotti agroalimentari, nonché in materia di agricoltura e pesca (πράξη νομοθετικού περιεχομένου αριθ. 157 – Επείγουσες διατάξεις για τη σήμανση ορισμένων γεωργικών προϊόντων διατροφής, συμπεριλαμβανομένου του τομέα της γεωργίας και της αλιείας), της 24ης Ιουνίου 2004 (GURI αριθ. 147 της 25ης Ιουνίου 2004), που κυρώθηκε, κατόπιν τροποποιήσεων, με τον νόμο 204 της 3ης Αυγούστου 2004 (GURI αριθ. 186 της 10ης Αυγούστου 2004) (στο εξής: πράξη νομοθετικού περιεχομένου 157/2004), προέβλεπε στο άρθρο 2, παράγραφος 3, τα εξής:

«Δυνάμει του άρθρου 9 της [πράξης νομοθετικού περιεχομένου 49/2003], η υπερβάλλουσα εισφορά που καταβλήθηκε μηνιαίως από τους παραγωγούς οι οποίοι τήρησαν τις υποχρεώσεις τους όσον αφορά την καταβολή εισφοράς επιστρέφεται στους εν λόγω παραγωγούς. Σε περίπτωση που κατόπιν της πράξεως αυτής το υπόλοιπο της καταβλητέας εισφοράς υπερβαίνει την εισφορά που οφείλεται στην [Ενωση] προσαυξημένη κατά 5 %, η AGEA ακυρώνει την υπερβάλλουσα εισφορά που καταλογίστηκε στους παραγωγούς οι οποίοι δεν έχουν ακόμη προβεί στις μηνιαίες καταβολές, εφαρμόζοντας τα κριτήρια προτεραιότητας που προβλέπονται στις παραγράφους 3 και 4 του εν λόγω άρθρου 9, υπό την επιφύλαξη των κυρώσεων του άρθρου 5, παράγραφος 5, της ίδιας πράξης νομοθετικού περιεχομένου.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα

- 25 Στις 2 Οκτωβρίου 2006 η AGEA απηύθυνε στην αγοράστρια Latte Più Srl, εταιρία ιταλικού δικαίου, κοινοποίηση σχετικά με τις συμπληρωματικές εισφορές που βάρυναν τις αναιρεσιούσες της κύριας δίκης για την περίοδο αναφοράς.
- 26 Από την κοινοποίηση αυτή προκύπτει ότι, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 9 και του άρθρου 10, παράγραφοι 27 και 28, της πράξης νομοθετικού περιεχομένου 49/2003, είχαν γίνει υπολογισμοί προκειμένου να επιστραφεί στους παραγωγούς το υπερβάλλον ποσό εισφοράς για τις παραδόσεις αγελαδινού γάλακτος κατά τη διάρκεια της γαλακτοκομικής περιόδου 2005/2006, βάσει των ατομικών ποσοτήτων αναφοράς καθώς και των μηνιαίων δηλώσεων για τις

παραδόσεις και τις καταβολές εισφορών που είχαν υποβληθεί από τις αγοράστριες επιχειρήσεις. Σύμφωνα με την εν λόγω κοινοποίηση, οι παραγωγοί που είχαν τηρήσει πλήρως την υποχρέωση καταβολής της συμπληρωματικής εισφοράς θα ετύγχαναν επιστροφής, βάσει των δηλώσεων για τις καταβολές εισφορών που είχαν υποβληθεί από τους αγοραστές και κατόπιν επαλήθευσης των δηλώσεων αυτών.

- 27 Στην κοινοποίηση για την οποία γίνεται λόγος στη σκέψη 25 της παρούσας αποφάσεως, η AGEA είχε επισυνάψει έγγραφο με τίτλο «Κατάλογος των εισφορών ανά αγοραστή – Περίοδος 2005/2006», στο οποίο αναγράφονταν για κάθε παραγωγό οι εισφορές που είχαν ήδη καταβληθεί και επιβεβαιωθεί καθώς και τα επιστρεπτέα ποσά, υπολογιζόμενα βάσει του άρθρου 9, παράγραφοι 3 και 4, της πράξης νομοθετικού περιεχομένου 49/2003. Συναφώς, η AGEA διευκρίνισε ότι η αγοράστρια επιχείρηση όφειλε να καταβάλει τα επιστρεφόμενα ποσά στους παραγωγούς που είχαν πραγματοποιήσει τις παραδόσεις και, υποκαθιστάμενη στη θέση των παραγωγών, να καταβάλει στην AGEA τα ποσά που αξιώνονταν βάσει του εν λόγω εγγράφου, προκειμένου να μπορέσει η AGEA να τηρήσει την υποχρέωση που υπείχε η Ιταλική Δημοκρατία να αποδώσει τα ποσά αυτά στο Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ).
- 28 Με προσφυγή που άσκησαν ενώπιον του Tribunale amministrativo regionale del Lazio – sede di Roma (διοικητικό πρωτοδικείο της περιφέρειας του Λατίου – εδρεύον στη Ρώμη, Ιταλία), οι αναιρεσείουσες της κύριας δίκης ζήτησαν την ακύρωση της κοινοποίησης, υποστηρίζοντας, μεταξύ άλλων, ότι ο Ιταλός νομοθέτης, θεσπίζοντας το σύστημα επιστροφής που προβλέπεται στο άρθρο 2, παράγραφος 3, της πράξης νομοθετικού περιεχομένου 157/2004, παρέβη το άρθρο 13 του κανονισμού 1788/2003 καθώς και το άρθρο 16 του κανονισμού 595/2004.
- 29 Κατόπιν απόρριψης της προσφυγής, οι αναιρεσείουσες της κύριας δίκης άσκησαν αναίρεση ενώπιον του Consiglio di Stato (Συμβουλίου της Επικρατείας, Ιταλία), αιτούντος δικαστηρίου.
- 30 Σχετικά με την ανακατανομή του υπερβάλλοντος ποσού εισφοράς, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει μεταξύ άλλων ότι ενώ ο Ιταλός νομοθέτης προέβλεψε μια κατηγορία προτεραιότητας των παραγωγών βάσει του αντικειμενικού κριτηρίου του άρθρου 9, παράγραφος 3, στοιχείο α', της πράξης νομοθετικού περιεχομένου 49/2003, ήτοι τους «παραγωγ[ούς] για τους οποίους το σύνολο ή μέρος της εισφοράς που τους επιβλήθηκε εισπράχθηκε αχρεωστήτως ή δεν οφείλεται πλέον», φαίνεται επίσης ότι ο ίδιος νομοθέτης προέβλεψε, στο άρθρο 2, παράγραφος 3, της πράξης νομοθετικού περιεχομένου 157/2004, μια κατηγορία προτεραιότητας των παραγωγών οι οποίοι όχι μόνο πληρούν το εν λόγω αντικειμενικό κριτήριο, αλλά επιπλέον η εισφορά έχει καταβληθεί για αυτούς κανονικά σε μηνιαία βάση.
- 31 Το αιτούν δικαστήριο διευκρινίζει επιπλέον ότι, βάσει της πράξης νομοθετικού περιεχομένου 157/2004, το στάδιο της καταβολής της εισφοράς στην AGEA, κατά το οποίο ο αγοραστής φέρει την ευθύνη και είναι αρμόδιος να ενεργήσει, συνδέεται με το στάδιο της επιστροφής στον παραγωγό της αχρεωστήτως εισπραχθείσας εισφοράς, καθόσον, στο πλαίσιο των επιστροφών, η εν λόγω πράξη νομοθετικού περιεχομένου απονέμει ένα είδος «δικαιώματος» προτεραιότητας στους παραγωγούς ως προς τους οποίους ο αγοραστής όχι μόνον εισέπραξε αλλά και κατέβαλε, σε μηνιαία βάση και κατά τρόπο κανονικό, την εισφορά στην AGEA.
- 32 Το αιτούν δικαστήριο εκτιμά επίσης ότι, σε αντίθεση με το κανονιστικό πλαίσιο στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση της 11ης Σεπτεμβρίου 2019, Caseificio Sociale San Rocco κ.λπ. (C-46/18, EU:C:2019:706), από της ενάρξεως ισχύος των κανονισμών 1788/2003 και 595/2004 δημιουργήθηκε υποχρέωση και όχι απλή ευχέρεια του αγοραστή να παρακρατεί στην πηγή, ως

συμπληρωματική εισφορά, τα ποσά που οφείλουν οι παραγωγοί οι οποίοι προέβησαν σε υπερβάλλουσες παραδόσεις γάλακτος και ότι κατά συνέπεια στην υπό κρίση υπόθεση δικαιολογείται η υποβολή στο Δικαστήριο διαφορετικού και αυτοτελούς ερωτήματος σε σχέση με εκείνα που είχαν υποβληθεί στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η εν λόγω απόφαση.

- 33 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Consiglio di Stato (Συμβούλιο της Επικρατείας) αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Σε περίπτωση όπως η [επίμαχη στην κύρια δίκη], αντιτίθεται το άρθρο 16 του κανονισμού [595/2004] σε εθνική διάταξη όπως αυτή του άρθρου 9 της πράξης νομοθετικού περιεχομένου 49/2003, σε συνδυασμό με το άρθρο 2, παράγραφος 3, της πράξης νομοθετικού περιεχομένου 157/2004, η οποία προβλέπει ως κριτήριο για τον προσδιορισμό της κατηγορίας προτεραιότητας των [παραγωγών] στην οποία [πρέπει] να επιστραφεί η αχρεωστήτως εισπραχθείσα εισφορά το κατά πόσον ο αγοραστής έχει προβεί σε κανονική μηνιαία καταβολή [της εισφοράς];»

Η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου

- 34 Με απόφαση του Προέδρου του Δικαστηρίου της 4ης Ιουλίου 2019, η διαδικασία στην υπό κρίση υπόθεση ανεστάλη εν αναμονή της εκδόσεως της αποφάσεως που θα περάτωνε τη δίκη στην υπόθεση C-46/18, Caseificio Sociale San Rocco κ.λπ.
- 35 Κατόπιν της εκδόσεως της αποφάσεως της 11ης Σεπτεμβρίου 2019, Caseificio Sociale San Rocco κ.λπ. (C-46/18, EU:C:2019:706), το Δικαστήριο ερώτησε το αιτούν δικαστήριο αν επιθυμούσε να διατηρήσει ή να αποσύρει την αίτηση προδικαστικής αποφάσεως, ερώτηση στην οποία το αιτούν δικαστήριο δεν απάντησε.
- 36 Η διαδικασία στην υπό κρίση υπόθεση επαναλήφθηκε την 1η Ιουλίου 2020.

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

- 37 Καταρχάς, υπενθυμίζεται ότι, στο πλαίσιο της διαδικασίας που προβλέπει το άρθρο 267 ΣΛΕΕ, η οποία στηρίζεται σε σαφή διάκριση των αρμοδιοτήτων μεταξύ των εθνικών δικαστηρίων και του Δικαστηρίου, μόνον ο εθνικός δικαστής μπορεί να διαπιστώσει και να εκτιμήσει τα πραγματικά περιστατικά της διαφοράς της κύριας δίκης και να καθορίσει το ακριβές περιεχόμενο των εθνικών νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων (απόφαση της 3ης Οκτωβρίου 2019, Fonds du Logement de la Région de Bruxelles-Capitale, C-632/18, EU:C:2019:833, σκέψη 48 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία). Το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να αποφαινεται επί της ερμηνείας ή του κύρους διατάξεων του δικαίου της Ένωσης αποκλειστικώς και μόνο βάσει της πραγματικής και νομικής κατάστασης που εκθέτει το αιτούν δικαστήριο, προκειμένου να παράσχει σε αυτό τα στοιχεία που είναι χρήσιμα για την επίλυση της διαφοράς της οποίας έχει επιληφθεί (απόφαση της 17ης Δεκεμβρίου 2020, Onofrei, C-218/19, EU:C:2020:1034, σκέψη 18 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 38 Κατά συνέπεια, μολονότι η Ιταλική Κυβέρνηση αμφισβητεί την ερμηνεία του εθνικού δικαίου στην οποία προέβη το αιτούν δικαστήριο, κατά την οποία το άρθρο 2, παράγραφος 3, της πράξης νομοθετικού περιεχομένου 157/2004 δημιουργεί μια κατηγορία προτεραιότητας των παραγωγών ως προς τους οποίους όχι μόνον πρέπει να έχει εισπραχθεί αχρεωστήτως η εισφορά, όπως προβλέπει το άρθρο 9, παράγραφος 3, στοιχείο α', της πράξης νομοθετικού περιεχομένου 49/2003, αλλά και ο αγοραστής να έχει εισπράξει και να έχει καταβάλει, σε μηνιαία βάση και

κατά τρόπο κανονικό, την εισφορά στην αρμόδια αρχή του κράτους μέλους, στο υποβληθέν ερώτημα πρέπει να δοθεί απάντηση με βάση την υπόθεση που διατυπώνεται στην απόφαση περί παραπομπής και κατά την οποία το ιταλικό δίκαιο δημιουργεί μια τέτοια κατηγορία.

- 39 Επομένως, το υποβληθέν ερώτημα πρέπει να νοηθεί υπό την έννοια ότι αφορά, κατ' ουσίαν, το ζήτημα αν το άρθρο 16, παράγραφος 1, του κανονισμού 595/2004 έχει την έννοια ότι αντιτίθεται σε εθνική νομοθεσία η οποία έχει ως αποτέλεσμα να δικαιούνται κατά προτεραιότητα επιστροφή του καθ' υπέρβαση εισπραχθέντος ποσού συμπληρωματικής εισφοράς οι παραγωγοί ως προς τους οποίους οι αγοραστές έχουν εκπληρώσει την υποχρέωσή τους για μηνιαία καταβολή της εν λόγω εισφοράς.
- 40 Όπως προκύπτει από το γράμμα του άρθρου 13, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 1788/2003, σε περίπτωση που διαπιστωθεί, για τις παραδόσεις ή τις απευθείας πωλήσεις, η οφειλή εισφοράς και ότι το εισπραχθέν από τους παραγωγούς μερίδιο είναι μεγαλύτερο από την εν λόγω εισφορά, το κράτος μέλος μπορεί να επιστρέψει το καθ' υπέρβαση εισπραχθέν ποσό εν μέρει ή εν όλω στους παραγωγούς που εμπίπτουν στις κατηγορίες προτεραιότητας τις οποίες ορίζει το κράτος μέλος βάσει αντικειμενικών κριτηρίων και εντός των καθοριζόμενων προθεσμιών ή οι οποίοι αντιμετωπίζουν έκτακτη κατάσταση η οποία απορρέει από εθνικές διατάξεις που δεν έχουν καμία σχέση με το καθεστώς συμπληρωματικής εισφοράς.
- 41 Κατά το άρθρο 13, παράγραφος 2, του κανονισμού 1788/2003, όταν αποδεδειγμένως δεν οφείλεται εισφορά, οι προκαταβολές που έχουν ενδεχομένως εισπραχθεί από τον αγοραστή ή το κράτος μέλος επιστρέφονται το αργότερο κατά τη λήξη της επόμενης δωδεκάμηνης περιόδου.
- 42 Οι λεπτομέρειες εφαρμογής του άρθρου 13, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 1788/2003 αποσαφηνίζονται στο άρθρο 16, παράγραφος 1, του κανονισμού 595/2004, το οποίο καθορίζει τα κριτήρια ανακατανομής του υπερβάλλοντος ποσού εισφοράς. Κατά τη δεύτερη αυτή διάταξη, τα κράτη μέλη προσδιορίζουν τις κατηγορίες προτεραιότητας των παραγωγών που προβλέπονται στο άρθρο 13, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 1788/2003 βάσει ενός ή περισσοτέρων από τα αντικειμενικά κριτήρια που απαριθμούνται στα στοιχεία α' έως ε' της παραγράφου 1 του άρθρου 16 του κανονισμού 595/2004 τα οποία εφαρμόζονται κατά σειρά προτεραιότητας. Στο άρθρο 16, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού 595/2004 γίνεται μνεία του κριτηρίου της επίσημης αναγνώρισης εκ μέρους της αρμόδιας αρχής του κράτους μέλους ότι η εισφορά έχει εισπραχθεί αχρεωστήτως, εν όλω ή εν μέρει.
- 43 Το άρθρο 16, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 595/2004 ορίζει ότι στην περίπτωση κατά την οποία η καθ' υπέρβαση εισφορά που αναφέρεται στο άρθρο 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 1788/2003, η οποία είναι διαθέσιμη για ορισμένη περίοδο, δεν εξαντληθεί μετά την ανακατανομή σύμφωνα με τα κριτήρια που ορίζονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 16 του κανονισμού 595/2004, το κράτος μέλος θεσπίζει άλλα αντικειμενικά κριτήρια μετά από διαβούλευση με την Επιτροπή.
- 44 Επομένως, από αυτό καθαυτό το γράμμα του άρθρου 16 του κανονισμού 595/2004 προκύπτει ότι τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν κριτήρια συμπληρωματικά εκείνων που ορίζονται στο άρθρο 16, παράγραφος 1, του ως άνω κανονισμού μόνο στην περίπτωση κατά την οποία η ανακατανομή που έχει πραγματοποιηθεί σύμφωνα με τα ως άνω κριτήρια δεν έχει εξαντλήσει το κατά το άρθρο 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 1788/2003 καθ' υπέρβαση εισπραχθέν ποσό.

- 45 Η ερμηνεία αυτή επιρρωννύεται από το κανονιστικό πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται το άρθρο 16 του κανονισμού 595/2004.
- 46 Ειδικότερα, πρώτον, το εν λόγω άρθρο 16 καθορίζει τις λεπτομέρειες εφαρμογής του άρθρου 13, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 1788/2003. Από τη δεύτερη αυτή διάταξη προκύπτει όμως ότι τα κράτη μέλη έχουν μεν την ευχέρεια να επιστρέφουν ή όχι το καθ' υπέρβαση εισπραχθέν ποσό, πλην όμως η επιστροφή, εφόσον την αποφασίσουν, γίνεται προς παραγωγούς οι οποίοι εμπίπτουν στις κατηγορίες προτεραιότητας που προσδιορίζει το κράτος μέλος βάσει αντικειμενικών κριτηρίων καθοριζόμενων σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπει ο κανονισμός αυτός ή οι οποίοι αντιμετωπίζουν έκτακτη κατάσταση που απορρέει από εθνικές διατάξεις οι οποίες δεν έχουν καμία σχέση με το καθεστώς συμπληρωματικής εισφοράς. Επομένως, το περιθώριο εκτιμήσεως που διαθέτει το κράτος μέλος για τον καθορισμό των κατηγοριών προτεραιότητας περιορίζεται από τα κριτήρια του κανονισμού 595/2004.
- 47 Δεύτερον, από την αιτιολογική σκέψη 1 του κανονισμού 595/2004 προκύπτει ότι οι διατάξεις του ενσωματώνουν σε μεγάλο βαθμό τις διατάξεις του κανονισμού 1392/2001. Το γράμμα του άρθρου 16, παράγραφος 1, και παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 595/2004 είναι αντίστοιχο προς εκείνο του άρθρου 9, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού 1392/2001.
- 48 Το Δικαστήριο έκρινε ότι η απαρίθμηση των κριτηρίων του άρθρου 9, παράγραφος 1, του κανονισμού 1392/2001 ήταν περιοριστική και ότι τα κράτη μέλη μπορούσαν να προσθέσουν άλλα κριτήρια μόνο σε περίπτωση που με την εφαρμογή των ανωτέρω κριτηρίων, κατά σειρά προτεραιότητας, δεν εξαντλούνταν η διαθέσιμη για ορισμένη περίοδο χρηματοδότηση (απόφαση της 11ης Σεπτεμβρίου 2019, *Caseificio Sociale San Rocco* κ.λπ., C-46/18, EU:C:2019:706, σκέψη 38).
- 49 Τρίτον, όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 5 του κανονισμού 1468/2006, ο κανονισμός αυτός τροποποίησε το άρθρο 16, παράγραφος 1, του κανονισμού 595/2004 προκειμένου να ανταποκριθεί στην ανάγκη των κρατών μελών για περισσότερη σαφήνεια και μεγαλύτερη ευελιξία όσον αφορά τον προσδιορισμό των κατηγοριών προτεραιότητας. Η παράγραφος 1 του άρθρου 16 του κανονισμού 595/2004, όπως έχει τροποποιηθεί, δεν προβλέπει πλέον ότι τα αντικειμενικά κριτήρια που περιλαμβάνονται στη διάταξη αυτή εφαρμόζονται κατά σειρά προτεραιότητας και προβλέπει, στο στοιχείο στ', τη δυνατότητα των κρατών μελών να θεσπίζουν άλλα αντικειμενικά κριτήρια κατόπιν διαβουλεύσεων με την Επιτροπή. Μόνον η εν λόγω διάταξη, η οποία τέθηκε σε ισχύ μετά την έκδοση της επίμαχης στην κύρια δίκη κοινοποίησης, όπως αυτή μνημονεύεται στη σκέψη 25 της παρούσας αποφάσεως, ήρε την προϋπόθεση βάσει της οποίας τα κράτη μέλη δεν μπορούσαν να προσθέσουν κριτήρια συμπληρωματικά εκείνων που προβλέπονταν στο άρθρο 16, παράγραφος 1, του κανονισμού 595/2004 παρά μόνον σε περίπτωση που με την εφαρμογή των εν λόγω κριτηρίων, κατά σειρά προτεραιότητας, δεν εξαντλούνταν η διαθέσιμη για ορισμένη περίοδο χρηματοδότηση.
- 50 Κρίνεται, επομένως, ότι η απαρίθμηση των κριτηρίων του άρθρου 16, παράγραφος 1, του κανονισμού 595/2004, όπως ίσχυε κατά την περίοδο αναφοράς, ήταν περιοριστική και ότι τα κράτη μέλη μπορούσαν να προσθέσουν άλλα κριτήρια μόνο σε περίπτωση που με την εφαρμογή των ανωτέρω κριτηρίων, κατά σειρά προτεραιότητας, δεν εξαντλούνταν η διαθέσιμη για ορισμένη περίοδο χρηματοδότηση.

- 51 Πλην όμως το άρθρο 16, παράγραφος 1, του κανονισμού 595/2004 δεν αναφέρει ως κριτήριο ανακατανομής του υπερβάλλοντος ποσού εισφοράς το να ανήκει ο παραγωγός στην κατηγορία των παραγωγών γάλακτος ως προς τους οποίους οι αγοραστές γάλακτος εκπλήρωσαν την υποχρέωσή τους για κανονική μηνιαία καταβολή της συμπληρωματικής εισφοράς στην αρμόδια αρχή του κράτους μέλους.
- 52 Κατά συνέπεια, λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των ανωτέρω σκέψεων, στο υποβληθέν ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 16, παράγραφος 1, του κανονισμού 595/2004 έχει την έννοια ότι αντιτίθεται σε εθνική νομοθεσία που έχει ως αποτέλεσμα να δικαιούνται κατά προτεραιότητα επιστροφή του καθ' υπέρβαση εισπραχθέντος ποσού συμπληρωματικής εισφοράς οι παραγωγοί ως προς τους οποίους οι αγοραστές έχουν εκπληρώσει την υποχρέωσή τους για μηνιαία καταβολή της εν λόγω εισφοράς.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 53 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (δεύτερο τμήμα) αποφαινεται:

Το άρθρο 16, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΚ) 595/2004 της Επιτροπής, της 30ής Μαρτίου 2004, για τις λεπτομέρειες εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1788/2003 του Συμβουλίου για τη θέσπιση εισφοράς στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων, έχει την έννοια ότι αντιτίθεται σε εθνική νομοθεσία που έχει ως αποτέλεσμα να δικαιούνται κατά προτεραιότητα επιστροφή του καθ' υπέρβαση εισπραχθέντος ποσού συμπληρωματικής εισφοράς οι παραγωγοί ως προς τους οποίους οι αγοραστές έχουν εκπληρώσει την υποχρέωσή τους για μηνιαία καταβολή της εν λόγω εισφοράς.

(υπογραφές)